

RÖPORTAJ

Angelo Giuliano: “FİLİSTİN SORUNU NE YAZIK Kİ FEDA EDİLMİŞ GİBİ GÖRÜNMEKTEDİR”

ABDENNOUR TOUMI

Kurum Dışı Araştırmacı ORSAM

“

ABD, İsrail söz konusu olduğunda hiçbir zaman dengeli bir tutuma sahip olmadı. İsrail'e Yahudilerin yerleştirilmesi kararından önce bile Britanya İmparatorluğu'nun ve daha sonra da ABD'nin Arap dünyasını, Levant ve Mağrib olarak ikiye bölmek için Ortadoğu'da yabancı bir oluşum yaratmak istediğini unutmamalıyız.

”

Abdennour Toumi: 7 Ekim 2023'te Filistinli direniş gruplarının Gazze Şeridi'nde başlattığı Aksa Tufanı Operasyonu dünya gündemini sarstı. İsrail-Filistin ve genel olarak İsrail-Arap çatışmasında benzeri görülmemiş

bu askerî operasyonu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Angelo Giuliano: Öncelikle, ben istihbarat başarısızlığı olarak bahsedilen şeye inanmıyorum. Bence yaptıkları şey, Hamas'ın bu saldırısını kapsamlı bir işgal süreci için değerlendirmektir. İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun uzun vadede tüm Filistin topraklarını işgal etme ve sonucunda “Büyük İsrail”e ulaşma planı için bu durum uygun gözükmemektedir. Dolayısıyla söz konusu başarısızlık bahanesine şüpheyle yaklaşmamız ve aktörlerin arka planını iyi değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Burada tüm cevaplara sahip değiliz ancak yaşananlar Gazze'nin yok olmasına, nüfusun muhtemelen Mısır'a doğru sürülmesine yol açabilir.

Kimdir?

Angelo Giuliano

Angelo Giuliano, Hong Kong merkezli üst düzey siyasi ve finansal analisttir. Uzmanlık alanı Ortadoğu, Çin ve Rusya'yı kapsamaktadır. Giuliano, Çin'in Şangay kentindeki Fudan Üniversitesinden mezun olmuştur. Araştırmaları Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinin dış politikaları, finans, diplomasi ve daha geniş bir alana odaklanmaktadır.

Abdennour Toumi: ABD yönetiminin bu karmaşık çatışmada rolünü dengeli bir konumdan Fransa gibi Avrupa ülkelerinin de dâhil olduğu savaşın destekçisi olan tarafa kaydırmasına ne sebep oldu?

Angelo Giuliano: ABD, İsrail söz konusu olduğunda hiçbir zaman dengeli bir tutuma sahip olmadı. İsrail'e Yahudilerin yerleştirilmesi kararından önce bile Britanya İmparatorluğu'nun ve daha sonra da ABD'nin Arap dünyasını, Levant ve Mağrib olarak ikiye bölmek için Ortadoğu'da yabancı bir oluşum yaratmak istediğini unutmamalıyız. Bu yabancı oluşumun tüm bölgeyi bölmek ve yönetmek için kullanılması gerekiyordu. Çünkü 1900'lerde bölgenin doğal kaynaklarla dolu olduğunu ve Arap dünyasını birleştiren ortak dil ve ortak din olduğunu keşfetmişlerdi. Bu birleştirici güç son derece kuvvetli hâle gelmek üzereydi. Bu gücü durduracak bir oluşum bulmak

zorundaydılar. Çözümü ise Yahudileri tüm bölgeyi bölmek amacıyla bir Fransa gibi çalışmak üzere kullanmakta buldular. Dolayısıyla İsrail söz konusu olduğunda, Fransa her zaman koşulsuz müttefik olmuştur ve muhtemelen İsrail'e nükleer bomba yapımı için teknoloji transferine katkıda bulunmuştur.

Abdennour Toumi: Son 56 yıldır İsrail-Filistin çatışmasında sağlam ve dengeli bir ses olan Fransa'nın pozisyonunu nasıl buluyorsunuz?

Angelo Giuliano: Fransa'nın çok özel bir konumu var. Fransa'nın Avrupa'daki en büyük Müslüman-Arap nüfusa ve aynı zamanda Avrupa'daki en büyük Yahudi nüfusa sahip olduğunu unutmamalıyız. Dolayısıyla eskiden pragmatik bir yaklaşıma sahipti ve Arap dünyasına yakındı. Şimdi elimizde Dünya Ekonomik Forumu ve Bilderberg Grubu tarafından yozlaştırılmış ve aslında sadece küreselci elitleri

ve ABD'yi dinleyen küreselci bir nesil var. Dolayısıyla Batılı liderlerin yapabilecekleri sadece sözde kalıyor, Filistin'de yaşananlar hakkında sadece birkaç kelime söyleyerek ABD'nin yanında yer alıyorlar.

Abdennour Toumi: Aksa Tufanı Operasyonu İsrail'in Yahudi devletine yönelik etnik ve dini hedeflerinin maskesini düşürdü mü?

Angelo Giuliano: Yahudi devleti her zaman çok netti. İsrail Siyonist bir projedir, etnosentriktir, bir *apartheid* devletidir. İsrail, Yahudilerin Araplardan daha fazla hakka sahip olduğu varsayılan son derece ırkçı bir devlettir. İsrail, ırklar ve dinler arasındaki bu ayrım konusunda her zaman son derece netti. Bu uzun vadeli bir plan ve hatta bir noktada Siyonist devlette yaşayan İsraili Araplar için de bir çözüm bulmalarına şaşırıyorum. Yani bu her zaman açık olmuştur. İsrail devletinin temeli bu etnosentrik kimliktir.

Abdenmour Toumi: Aksa Tufanı Operasyonu, özellikle de 2020'de başlayan normalleşme sürecinin ışığında tüm dünyanın (Arap liderlerin büyük çoğunluğu dâhil) bugün Filistinlilerin kimsenin umurunda olmadığını ve artık tarih olduğunu düşündüğü Filistin davasını yeniden mi başlattı?

Angelo Giuliano: Sorunuz son derece önemli. Bence normalleşme sürecindeyiz ve Arap dünyası, Filistin sorunda ABD ile aynı çizgide gibi görünmektedir. Arap liderlerin umursadıkları şey kendi ulusal ve uluslararası çıkarlarıdır. İbrahim Anlaşması'nda Filistin sorununu çözmek için İsrail ile bir anlaşma yapmış olabilirler. Yani Filistinliler tüm bölge için bu normalleşme anlaşmasına kurban edilmiş olabilir. Bu konuda elimde herhangi bir kanıt yok. Ancak Arap dünyasının konumuna ve bugünlerde nasıl davrandığına baktığımızda, size birkaç örnek vermek gerekirse, Ürdün ve Suudi Arabistan'ın gerçekten Yemen'den gelen füzeleri düşürdüklerini görüyoruz. Görünüşe göre aslında birlikte hareket ediyorlar ve herhangi adım atmayacaklar. Yani Araplardan oluşan bir koalisyon yok. Dolayısıyla Filistin sorunu ne yazık ki feda edilmiş gibi görünmektedir.

Abdenmour Toumi: 1993 yılında Oslo Anlaşmaları sonrasında bir umut ışığı vardı, bugün bu umuttan geriye ne kaldı? Gazze Savaşı'nın bitiminde, önceki görüşmelerden tamamen farklı olacak yeni barış görüşmelerinde ulusal, bölgesel ve uluslararası yeni aktörler kimler olacaktır?

Angelo Giuliano: Bu noktada net bir şey söylemek oldukça zor. Bence olanların olumlu tarafı, Filistin sorununun yeniden gündeme gelmiş olmasıdır. Uluslararası komite bu sorunu görmezden gelemezdir. Ama baktığımızda, Oslo Anlaşması'ndan bu yana, başından beri bir taraf vardır. İsrail tarafı, genel olarak Batı tarafı - özellikle de ABD- aslında uluslararası hukuka karşı geldi. Yasaları çiğnedi. Filistinlilerin topraklarını gasp ve işgal etmeye devam ettiler. Bu yavaş yavaş ve zamanla yaptılar. Filistinlilere acı çektirdiler ve onları aşağılamaya devam ettiler. Tüm eylemlere baktığımızda, 7 Ekim operasyonunun bir devam niteliğinde olduğunu görüyoruz. Bu

belki de Batı tarafının kasıtlı bir hamlesidir. Yani Filistinlilerden, muhtemelen Siyonist projenin lehine olacak bir tepki istediler. Daha fazla toprak gasp edecekler, daha fazla Filistinliyi ülkesinden edecekler, daha fazla acı çektireceklerdir. Bu da Hamas'ın saflarını genişletecektir. Hamas'ın Müslüman Kardeşler boyutu da söz konusudur. İsrail, Hamas'ı şiddet yanlısı ve irrasyonel olarak tasvir ederek işgaline "gerekçe" şeklinde sunmaya ve Batılı ülkelerden bu şekilde destek almaya yönelmektedir. Böylece barış anlaşmasına gitmemek için kendilerince iyi bir bahaneleri olabilirdi. Yani İsrail, aslında uzun vadeli barış anlaşması yapmamak ve işgal sürecini "haklı

çıkarmak” için Hamas “bahanesi”ni öne sürmektedir.

Abdenmour Toumi: Birleşmiş Milletler (BM) gibi uluslararası kurumların İsrail'i uluslararası hukuk kurallarına uymaya zorlamadaki yetersiz rolünü göz önünde bulundurarak, Batı egemenliğindeki bu normatif düzenin geleceğine ilişkin değerlendirmeniz nedir?

Angelo Giuliano: İsrail'in uluslararası hukuk kurallarına uymaması konusunda Birleşmiş Milletler (BM) şey yapmıyor. BM, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra kuruldu ve kolektif Batı'nın bir aracı oldu, bu nedenle hâlâ 2. Dünya Savaşı'nın galipleri tarafından, özellikle de

ABD ve Avrupa Birliği (AB) tarafından kontrol edilen bir oluşum. Dolayısıyla, örneğin, BM'nin İsrail ve Küba ile ilgili kararlarına baktığımızda, aslında tüm dünyayı temsil etmesi gereken bu kurumun altını oyduğunu açıkça görüyoruz çünkü ABD'nin veto yetkisi var ve İsrail'e pek bir şey dayatılmıyor. Yani İsrail başından beri uluslararası hukuku ihlal ediyor ama karşı önlem ve ceza yok çünkü ABD ile Batı bu dünya düzeninde hâlâ çok güçlü bir konumdadır. Ancak çok kutuplu bir dünyaya doğru gidiyoruz ve tüm bu küresel düzen, yükselen BRICS ve Küresel Güney'in daha fazla katkısıyla yeniden şekillenebilir.

Abdenmour Toumi: Filistin davası gibi bölgesel anlaşmazlıkları çözmek üzere Türkiye, Mısır, Suudi Arabistan, İran ve nihayetinde Cezayir gibi merkezî aktörlerle kurulabilecek yeni bölgesel mekanizma parametrelerinden bahsedilebilir mi?

Angelo Giuliano: Bence dünyadaki tüm çatışmalara baktığımızda, bu çatışmaların çoğunun arkasında bir tarafın yanında yer alan ABD ya da kolektif Batı var ve eski böl-yönet stratejisini uyguluyorlar. Dolayısıyla tüm bu denklemlerden ve dünyadaki çatışmalardan ABD'yi çıkarırsak, bu çatışmalar iki ülke arasında çözülebilir. Örneğin, İsrail'deki Filistin sorunu, ABD İsrail'i destekleyen Büyük Birader olmadığında çatışma çözülecektir. Ukrayna ve Rusya arasındaki çatışmaya baktığımızda, eğer kolektif Batı, Ukrayna'yı desteklemeseydi Ukrayna bir çözüm bulacak ve Rusya ile barış sağlayacaktı. Bu dünya çapında yaşadığımız tüm

çatışmalar için geçerlidir. Bir başka çatışma örneği de Çin ve Güneydoğu Asya'da Çin ile toprak anlaşmazlığı olan diğer ülkelerdir. Arada ortalığı karıştıran ABD var ve tüm bölgeyi bölmektedir. Dolayısıyla çatışmaların ülkeler arasında çözülebileceğini ama aynı zamanda bölgesel olarak da çözülebileceğini söyleyebiliriz. Çin'in Suudi Arabistan ve İran arasında sağlanan uzlaşma buna çok iyi bir örnektir. Çin bizi birleştiren şeyleri arayıp farklılıkları bir kenara bırakan bir yaklaşım sergilerken, ABD bunun tam tersini yapmaktadır. Bu ülkeleri nasıl bölebileceği ve aslında belki de iki ortaktan birini nasıl kontrol edebileceğini kurgulamaktadır. Hatta bazen en kötü durumda, birbiriyle çatışan bu iki ülkeden birini kontrol edemediğinde, aslında tüm ilişkiyi bir enkaza dönüştürebilirler. İran ve Irak buna iyi bir örnektir. İki ülkeyi birbiriyle savaştırırsınız sonunda yok olurlar. İşte biz buna enkaza dönüşmek diyoruz. ABD'nin tüm yaklaşımı da bundan ibaretti. Nihayetinde mesele sadece Rusya, Çin ve Hindistan'ı kontrol altına almak değil tüm küresel güçleri kontrol altına almakla ilgili. Şu anda kolektif Batı'nın yavaş yavaş çöktüğü ve Çin ile Rusya'nın başını çektiği yükselen bir Küresel Güney'in olduğu zamanlar yaşıyoruz. Bu durum küresel düzeni tamamen değiştirecek ve Küresel Güney'e daha fazla ağırlık verecektir. Böylece aslında, bu ülkelere egemenliklerini kısmen de olsa geri verecektir, çünkü ABD dünya çapında çok fazla müdahalede bulunmaktadır ve bu da demokrasi ile egemenliği büyük ölçüde baltalamaktadır. ■

